

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Vladimírem Gabrielem Navrátilkem ve věci

žalobce: **Y. S.**, narozen [datum narození], státní příslušník Ukrajiny
bytem [adresa bydliště]
zastoupen advokátkou JUDr. Irenou Strakovou
sídlem Karlovo náměstí 287/18, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad štolou 936/3, 170 00 Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, spočívajícím ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu z 9. 4. 2026, zaevidované pod č. j. OAM-0387073/DO-2026, pro nepřijatelnost

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že vrátil 9. 4. 2026 žalobci jako nepřijatelnou jeho žádost o dočasnou ochranu, evidovanou pod č. j. OAM-0387073/DO-2026, byl nezákonný.
- II. Žalovanému se přikazuje, aby obnovil stav před vrácením žádosti o dočasnou ochranu z 9. 4. 2026, evidované pod č. j. OAM-0387073/DO-2026, nejpozději do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 10 140 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupkyně.

Odůvodnění:

1. Vymezení věci.

1. Žalobce je občanem Ukrajiny. Dne 9. 4. 2026 požádal v České republice o dočasnou ochranu ve smyslu zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace (lex Ukrajina). Ve formuláři žádosti označil jako stát, na jehož území pobýval 24. 2. 2022, Českou republiku. U otázky, zda někdy získal dočasnou ochranu v jiném státě Evropské unie, zvolil možnost „NE“, a na otázku, zda byl někdy v době od 24. 2. 2022, držitelem platného víza nebo povolení k pobytu v jiném státě, odpověděl: „ANO“. Tuto žádost žalovaný označil jako nepřijatelnou z důvodu uvedeného v § 5 odst. 1 písm. b) lex Ukrajina, neboť nebylo prokázáno, že žalobce je osobou podle § 3 tohoto zákona. Nepřijatelnost vyznačil přímo v tiskopisu žádosti.

2. Argumenty účastníků řízení.

2. **Žalobce v žalobě** popsal, že z Ukrajiny přicestoval naposled 13. 2. 2022 přes Maďarsko na základě krátkodobého schengenského víza za účelem zaměstnání v ČR. Následně zde získal dočasnou ochranu, kterou mu žalovaný prodlužoval až do 30. 9. 2024. Během této doby žalobce získal také kanadské vízum s platností od 12. 6. 2023 do 29. 6. 2026. Když to žalovaný zjistil, konstatoval zpětně s účinností k 12. 6. 2023 zánik žalobcovy dočasné ochrany. Dne 31. 7. 2024 bylo žalobci uloženo správní vyhoštění. Poté žalobce získal dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu na území, ale 13. 3. 2026 bylo zahájeno řízení o jeho odnětí. Dne 9. 4. 2026 požádal žalobce opětovně o dočasnou ochranu.
3. Posouzení své žádosti jako nepřijatelné z důvodu, že prý pobýval 24. 2. 2022 v ČR, považoval žalobce za této situace za nezákonný zásah do svých práv. Poukázal na několik soudních rozhodnutí, která lze podle jeho mínění vztáhnout také na jeho případ, zejména na rozsudek NSS 5 Azs 258/2025 z 6. 3. 2025 a rozsudek zdejšího soudu 14 A 99/2023 z 10. 4. 2024. Správní soudy v nich shledaly, že pro posouzení oprávněnosti žadatele o dočasnou ochranu není stěžejní, kde se v rozhodný den fakticky nacházel, ale kde měl těžiště svých životních zájmů. To měl žalobce v Ukrajině, jak je zřejmé z toho, že na území EU přicestoval bezprostředně před ruskou invazí na základě krátkodobého pracovního víza.
4. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** poukázal na to, že žalobce nepobýval 24. 2. 2022 v Ukrajině, proto se na něj nemůže vztahovat prováděcí rozhodnutí Rady 2022/382,¹ a nesplňuje tak podmínky pro získání dočasné ochrany. Mezi situací v zemi původu a jejím opuštěním musí existovat příčinná souvislost, která u žalobce schází. Z žalobcova cestovního pasu je totiž zřejmé, že na území členských států Schengenského prostoru vstoupil 13. 2. 2022 přes hraniční přechod v Maďarsku. Žalovaný si je sice vědom judikatury správních soudů, jež podmiňuje uplatnění § 5 odst. 1 písm. b) lex Ukrajina dlouhodobostí pobytu mimo území Ukrajiny, ale ta byla přijata ve skutkově podstatně odlišných případech.

3. Posouzení věci.

5. Žaloba je včasná a přípustná. Lex Ukrajina sice v § 5 odst. 2 vylučuje ze soudního přezkumu vrácení nepřijatelné žádosti cizinci. NSS však v rozsudku 1 Azs 174/2024, č. 4682/2025 Sb. NSS z 3. 4. 2025 potvrdil dřívější judikaturu správních soudů, podle níž vrácení žádosti

¹ Rozhodnutí Rady (EU) 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana.

o dočasnou ochranu ministerstvem z důvodu nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 lex Ukrajina lze soudně přezkoumat.

6. O žalobě rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále „s. ř. s.“), bez nařízení jednání, neboť žalovaný s tímto postupem souhlasil ve vyjádření k žalobě výslovně a žalobce po poučení soudem konkludentně. Nařídít jednání nebylo třeba ani kvůli dokazování. Soud si uvědomuje, že ve věcech, o nichž vede řízení o ochraně před nezákonným zásahem, žalovaný *zpravidla* nevede spis ve smyslu § 17 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, který by odrazil průběh správního řízení a sloužil jako podklad napadeného správního rozhodnutí, se kterým by se žalobce mohl seznámit dříve než v soudním řízení a reagovat na jeho obsah (srov. rozsudek NSS 10 As 326/2022 z 23. 10. 2023 a rozhodnutí v něm citovaná). Nyní posuzovaná věc však představuje výjimku z tohoto pravidla, jelikož podkladem pro rozhodnutí soudu je výhradně tiskopis žádosti o dočasnou ochranu s jejími přílohami, kterou žalobce u žalovaného podal a která se nachází také ve správním spisu předloženém žalovaným. Obsah tohoto dokumentu je ostatně oběma účastníkům řízení z povahy věci dobře znám a v průběhu soudního řízení měli možnost se k němu vyjádřit, což také učinili.
7. K vlastnímu věcnému posouzení žaloby soud předesílá, že ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. může správní soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byly zaměřeny přímo proti němu nebo v jejich důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (srov. rozsudek NSS 2 Aps 1/2005, č. 603/2005 Sb. NSS ze 17. 3. 2008).
8. V projednávané věci jsou splněny první, druhá a pátá podmínka, neboť vrácení žádosti o dočasnou ochranu žalobci pro nepřijatelnost představuje přímý zásah do jeho práv. Při hodnocení tohoto úkonu lze vyjít z existující judikatury, podle které bránění v podání žádosti či její nepřijetí mohou představovat nezákonný zásah (srov. rozsudek rozšířeného senátu NSS 10 Azs 153/2016, č. 3601/2017 Sb. NSS z 30. 5. 2017). Čtvrtá podmínka testu je taktéž splněna. Zbývá tedy posoudit, zda žalovaný postupoval v souladu s právními předpisy, pokud žádost o dočasnou ochranu žalobci vrátil jako nepřijatelnou.
9. Podle § 5 odst. 1 písm. b) lex Ukrajina je žádost nepřijatelná, jestliže je podána cizincem, který není uveden v § 3. V tomto ustanovení jsou vyjmenovány osoby, na něž se zákon (dočasná ochrana) vztahuje. Podle § 3 odst. 1 tak uděluje žalovaný dočasnou ochranu cizincům, na které se povinně vztahuje prováděcí rozhodnutí Rady.
10. V prováděcím rozhodnutí Rady, jež aktivovalo stav hromadného přílivu osob, jak jej předpokládá směrnice o dočasné ochraně, jsou tyto osoby vymezeny zejména jako ukrajinští státní příslušníci pobývající v Ukrajině před 24. 2. 2022, kteří byli z Ukrajiny vysídleni 24. 2. 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil [čl. 2 odst. 1 písm. a)].
11. Pro přiznání postavení osoby oprávněné podle § 3 lex Ukrajina ukrajinskému státnímu příslušníku je tak zapotřebí současného splnění podmínky 1) pobývání v Ukrajině před 24. 2. 2022 a 2) vysídlení z Ukrajiny 24. 2. 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil.

12. Výkladem pojmu „pobývání v Ukrajině“ se již správní soudy několikrát zabývaly. Zdejší soud již v rozsudku 11 A 111/2023 z 2. 11. 2023 vyložil, že „[z] užití pojmu ‚pobývat‘ (nikoli zdržovat se či nacházet se) lze dovodit, že by mělo jít o dlouhodobější a stálejší pobyt, tj. žadatel by skutečně měl na Ukrajině pobývat dlouhodobě, mít tam bydliště, těžiště svých zájmů, žít tam a podobně.“ K tomuto výkladu se přihlásil zdejší soud také v rozsudcích 18 A 54/2023 ze 17. 8. 2023, 15 A 137/2023 z 26. 3. 2024, 5 A 15/2025 z 20. 6. 2025 nebo 10 A 182/2025 z 18. 12. 2025 a NSS v rozsudcích 5 Azs 72/2024 ze 7. 3. 2025 či 4 Azs 225/2024 z 20. 5. 2025.
13. Recitál 11 prováděcího rozhodnutí Rady přibližuje účel prováděcího rozhodnutí. Jde především o zavedení dočasné ochrany ukrajinských státních příslušníků a jejich rodinných příslušníků, kteří pobývali v Ukrajině a kteří byli počínaje dnem 24. 2. 2022 vysídleni v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil, jež v uvedený den začala.
14. V nynější věci je třeba zdůraznit, že žalobce opustil území Ukrajiny 13. 2. 2022, tedy pouhých 11 dnů před invazí ruských vojsk. Učinil tak na základě *krátkodobého* víza za účelem zaměstnání v ČR, ale jak napovídá již název tohoto pobytového oprávnění, udíleného nanejvýš na 90 dnů, ani ono samo neprokazuje *dlouhodobost* žalobcova pobývání mimo území Ukrajiny. Jeho existenci lze jistě vnímat jako indicii vzbuzující pochybnosti o tom, kde žalobce v rozhodném dni opravdu pobýval. Právě k objasnění těchto okolností však slouží správní řízení, v němž se měl žalovaný zabývat tím, kde se nacházelo těžiště žalobcových zájmů.
15. Žalovaný se však při vrácení žádosti žalobci omezil pouze na úvahu, kde se žalobce 24. 2. 2022 fakticky nacházel, ačkoli ze shora citované judikatury jednoznačně vyplývá, že tato skutečnost není rozhodující. K vysídlení z Ukrajiny může dojít i v případě, že se ukrajinský občan na jejím území v době invaze fakticky nenacházel, pokud z ní vycestoval pouze krátkodobě a stále se v ní nacházelo těžiště jeho životních zájmů.
16. Obdobně není pro závěr o nepřijatelnosti žalobcovy žádosti postačující skutečnost, že žalobce je držitelem kanadského víza s platností od 12. 6. 2023 do 29. 6. 2026. Zejména jeho délka nasvědčuje tomu, že žalobce mohl někdy během jeho platnosti pobývat v Kanadě. Na druhé straně nelze přehlédnout, že toto pobytové oprávnění žalobce získal později než rok po rozhodném dni a jeho platnost skončí ani ne tři měsíce po žalovaném zásahu. Kroky žalovaného vůči žalobci popisované v žalobě, zejména jeho snaha o žalobcovo vyhoštění, pro změnu nasvědčují tomu, že žalobce v současnosti pobývá v ČR.
17. Žalobce se od vstupu na území EU do Ukrajiny nevrátil, ale tato skutečnost nemá pro posouzení věci žádný význam. Účel judikatury, na kterou žalovaný ve vyjádření k žalobě poukázal, spočívá v tom, že za vysídlenou lze považovat i osobu, která se po invazi vrátila do Ukrajiny a pak z ní znova odešla. Z žádného soudního rozhodnutí však nevyplývá, že osoba, která v Ukrajině v rozhodný den dlouhodobě pobývala, ale fakticky se tam nevyskytovala, se musí do Ukrajiny před žádostí o dočasnou ochranu v členském státu EU nejprve vrátit. Takový požadavek by šel proti smyslu dočasné ochrany, jež má cizince chránit právě před nuceným návratem do země zasažené válkou.
18. Za této situace nelze považovat skutkový stav zachycený žalovaným v předložených podkladech za nesporný, nevzbuzující pochybnosti o místě skutečného žalobcova pobytu v době zahájení ruské invaze. Žalobcovo tvrzení lze vyvrátit pouze dalším dokazováním v rámci meritorního posouzení žádosti. Není přitom úkolem soudu provádět toto dokazování namísto žalovaného, který žádost odmítl bez věcného posouzení. Jednalo by se o zásadní doplnění dokazování ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., u něž lze obdobně vyjít také

v řízení o zásahové žalobě, jelikož by soud fakticky musel posoudit všechny aspekty rozhodné otázky jako první, a nahradil by tak činnost správního orgánu. Úkolem soudu je jen vyhodnotit, zda byly splněny podmínky pro odmítnutí žádosti. Nikoli nutně definitivně uzavřít, zda žalobci dočasná ochrana náleží, tedy zda spadá pod personální rozsah prováděcího rozhodnutí Rady. Ke shodnému závěru soud dospěl například také ve svých rozsudcích 11 A 174/2025 ze 4. 2. 2026 nebo 48 A 5/2026 z 26. 3. 2026.

19. Žalobce důvodně zpochybnil existenci důvodu pro nepřijetí žádosti o dočasnou ochranu podle § 5 odst. 1 písm. b) lex Ukrajina, a žalovaný proto postupoval nezákonně.

4. Závěr a náklady řízení.

20. Soud shrnuje, že soudní výluka je ve vztahu k důvodům nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 lex Ukrajina v rozporu s evropským právem a nelze ji aplikovat. Proto soud žalobu věcně projednal a shledal, že zásah žalovaného spočívající ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu žalobci pro nepřijatelnost byl nezákonný. Zároveň soud žalovanému přikázal, aby obnovil stav před vrácením této žádosti: bude na něm, aby se věcně zabýval tím, v jaké zemi žalobce k rozhodnému datu (24. 2. 2022) dlouhodobě pobýval, kde bylo těžiště jeho životních zájmů. Teprve poté bude možné případně uzavřít, že žalobce nespadá pod rozsah dočasné ochrany, případně že existuje jiný důvod pro vrácení nebo nevyhovění jeho žádosti. Soud nyní nemůže na podkladě správního spisu definitivně uzavřít, zda má být pobytové oprávnění za účelem dočasné ochrany žalobci uděleno, nebo nikoli. Pro pořádek soud dodává, že se nezabýval jinými možnými důvody nepřijatelnosti, neboť na žádné jiné důvody žalovaný nepoukázal.
21. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci plný úspěch, proto má proti žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, jež zahrnují také náklady zastoupení advokátkou. Jejich výši soud určil v souladu s vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném ke dni provedení jednotlivých úkonů. Náklady řízení tak tvoří:
- a) Odměna za dva úkony právní služby po 4 620 Kč: převzetí a přípravu zastoupení, sepsí žaloby [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) ve znění účinném od 1. 1. 2025].
 - b) Paušální náhrada hotových výdajů 450 Kč za každý z těchto dvou úkonů (§ 12 odst. 4 advokátního tarifu ve znění účinném od tohoto data).
22. Žalobcovy náklady řízení tak činí 10 140 Kč a žalovaný je povinen nahradit mu je v přiměřené měsíční lhůtě k rukám jeho zástupkyně (§ 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Praha 19. května 2026

JUDr. Vladimír Gabriel Navrátil
soudce